

III. SERBEST MÜŞAVİRLİK, MÜHENDİSLİK HİZMETLERİ VE MESLEKİ DENETİM KURULTAYI ANTALYA'DA GERÇEKLEŞTİRİLDİ

TMMOB Makina Mühendisleri Odası tarafından üçüncüsü düzenlenen Serbest Müşavirlik, Mühendislik (SMM) Hizmetleri ve Mesleki Denetim Kurultayı, 13-14 Aralık 2014 tarihlerinde Antalya'da gerçekleştirildi.

Makina Mühendisleri Odası'nın 18 Şubesinin yerel kurultaylarından sonra yapılan ulusal ölçekli kurultay iki gün sürdü. Kurultaya, yerel kurultaylardan seçilen 300 delege katıldı. Sekreteryahğı MMO merkezi adına İstanbul ve Antalya Şubeleri tarafından yapılan Kurultayın açılış konuşmaları, MMO Antalya Şube Yönetim Kurulu Başkanı Ümit Büyükeşmeli, MMO İstanbul Şube Yönetim Kurulu Başkanı Zeki Arslan, TTMD Yönetim Kurulu Başkanı Bahri Türkmen, MMO Yönetim Kurulu Başkanı Ali Ekber Çakar ve MMO Yönetim Kurulu Sekreteri Ercüment Çervatoğlu tarafından yapıldı.

Kurultay, açılış konuşmalarının yapılmasının ardından Mekanik Tesisat, Doğalgaz, AİTM, LPG-CNG ve Asansör uzmanlık dallarını kapsayan beş ayrı konu üzerinden beş ayrı salonda sürdü. Kurultayın ikinci gününde beş alanın ortak bir toplantısı da yapıldı. Kurultayda ayrıca yasal mevzuat ve mevcut durum analizi, SMM Uzmanlık ve Belgelendirme Yönetmeliği, mesleki denetim uygulamaları ve SMM sorunları, SMM üyelerinin hak-

ları, mesleki sorumluluk sigortası ve profesyonel mühendislik konuları irdelendi.

Kurultay oturumlarında yapılan değerlendirmelerde, 3194 Sayılı İmar Kanunu, Yapı Denetimi Hakkında Kanun, Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Ürettikleri Mal ve Hizmet Tarifeleri ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı'nda yer alan değişiklikler ve TMMOB Yasası'nda öngörülen kapsamlı değişikliklerin TMMOB ve Oda yapısında yaratacağı olumsuzlukların arasında, SMM Hizmetlerinin ve Mesleki Denetimin bitirilmesi ve binlerce SMM üyesinin bürolarının kapanması ve işsiz kalacak olmaları hususu özellikle vurgulandı. Kurultayda, bu konuya dair bir basın açıklamasının yapılması kararı da alındı.

Makina Mühendisleri Odası Antalya Şube Başkanı Ümit Büyükeşmeli konuşmasında özetle şunları belirtti:

"Bu yıl ev sahipliğini yaptığımız kurultayımızın amacı hakkında birkaç cümle ile sözlerime başlamak istiyorum. Kurultayda hedeflerimizin başında elbette

ki üyelerimiz arasında haksız rekabetin giderilmesi, serbest müşavir mühendis üyelerimizin sorunlarının tartışılması, temel hizmet kalitesinin artırılması, hizmet sunumu ve denetim süreçlerindeki mevzuatın değerlendirilmesi ve oda çalışmalarına yön verecek çözüm önerilerinin hep birlikte paylaşılması yer almaktadır.

Kamu yararının korunması, mesleki gelişmelerin sağlanması ve mesleki hizmetlerin uzman üyelerimizce verilmesi temel yaklaşımımızdır. Bu bakıştan yola çıkarak, iki gün süresince SMM hizmet-

lerinin sorunlarını çözüme ulaştıracak önerilerin belirlenmesi ve tüm meslektaşlarımızın fikirlerinin önemsenerek değerlendirilmesi esas alınacaktır. Kurultayımıza katılım gösteren tüm örgütlülüğümüze, emeği geçen tüm çalışanlarımız olmak üzere, yürütme ve düzenleme kurulu üyelerine teşekkür ediyorum. Kurultayın mesleğimize ve örgütümüze başarılar getirmesini diliyorum."

Makina Mühendisleri Odası İstanbul Şube Yönetim Kurulu Başkanı Zeki Arslan konuşmasında özetle şunları belirtti:

"Odamız adına İstanbul ve Antalya Şubeleri olarak sekreteryahğı yaptığımız Serbest Müşavirlik, Mühendislik Hizmetleri ve Mesleki Denetim Kurultayı'nın üçüncüsüne hoş geldiniz.

AKP iktidarı, yeni bir torba yasa tasarısı ile kamusal alanlara el koyma ve rant süreçlerinin önündeki son engelleri kaldırma hazırlığındayken, içinde bulunduğumuz yapı-üretim sürecini ve mühendislik, mimarlık, şehir planlama hizmetlerini kimliksizleştirme, kuralsızlaştırma, kamusal denetimi ortadan kaldırmakla meşgulken,

Yine AKP iktidarı yeni değişikliklerle; mühendislik, mimarlık, şehir planlama hizmetleri ve ilgili meslek örgütlerinin, böl-parçala-küçült-etkisizleştir-yönet yaklaşımıyla demokratik ve merkezi yapılarıdan rekabetçi yerel yapılara dönüşürülmesi, siyasi iktidarın yönetimine, bakanlıklara bağlanması amaçlanmışken,

Yapı-üretim sürecinde şehir planlama, mimarlık ve mühendisliğin tasarım sürecini teknik müşavirlik firmalarının faaliyet alanına sokarak önemsizleştirme çabalarına karşı duracağımızı hep birlikte dile getireceğiz.

Yerel kurultayda SMM üyelerimiz; Yasal Mevzuat (SMM Yönetmeliği), Eğitim (MİEM-Meslek Etiği), Mesleki Denetim (Haksız Rekabet), Asgari Ücret (Yöre-Bölge Katsayısı), Yapı Sınıfları, SMM Hizmetleri, Şantiye Şefliği, Staj, Yapı Denetimi, Teknik Müşavirlik, Yerel Yönetimler İle İlişkiler, Enerji Kimlik Belgesi, Özlük Hakları, Profesyonel Mühendislik ve diğer konular hakkında görüş ve önerilerini kurultaya taşımıştı. Siz değerli delegelerimiz bu konuları tartışarak derinlik katacak, yeni önermeleri

ve görüşleri değerlendirerek bu konulara birlikte son şeklini vereceğiz."

Makina Mühendisleri Odası Başkanı Ali Ekber Çakar konuşmasında özetle şunları belirtti:

Bilindiği üzere Makina Mühendisleri Odası, kamu kurumu niteliğinde bir meslek örgütüdür. Odamız 6235 sayılı TMMOB Yasası uyarınca kendisine verilmiş olan görev ve yetkiler çerçevesinde 1954 yılından bu yana faaliyetlerini kesintisiz olarak sürdürmektedir. Odamız tüm uygulamalarında "kamu yararının korunmasını ve mesleğin geliştirilmesini, mesleki hizmetlerin uzman üyelerince verilmesinin sağlanmasını" temel amaç edinmiştir. Odamız, serbest mühendislik ve müşavirlik uygulamalarına da bu temel perspektifle yaklaşmaktadır.

Odamız özellikle insan, toplum ve çevre güvenliğini doğrudan ilgilendiren konularda, mesleğimizle ilgili tüm plan ve projelerin, mesleki yeterliliği Odamızca belgelendirilmiş üyelerimiz tarafından hazırlanması ve bu projelerin mesleki etik ve üyelik sicil kayıtları yönü ile Oda mesleki denetiminden geçirilmesi gerektiğini savunmaktadır. Odamız, mesleki yeterliliğin, gelişen bilim ve teknolojiye bağlı olarak, Odamızca düzenlenecek sürekli eğitimlerle desteklenmesini de zorunlu görmektedir. Odamız mesleğin ve meslektaşın gelişiminin sağlanması amacıyla Ana Yönetmelikleri ve bağlı yönetmeliklerini 2001-2002 yılında tamamlayarak yürürlüğe sokmuştur. SMM hizmeti veren üye ve büroların eğitim ve belgelendirme faaliyetleri ile bu alana ilişkin mesleki denetim faaliyetleri, Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren;

- TMMOB Makina Mühendisleri Odası Serbest Mühendislik ve Müşavirlik Hizmetleri Büroları Tescil ve Mesleki Denetim Yönetmeliği,
- TMMOB Makina Mühendisleri Odası Serbest Mühendislik ve Müşavirlik Hizmetleri ve Asgari Ücret Yönetmeliği,
- TMMOB Makina Mühendisleri Odası Uzmanlık ve Belgelendirme Yönetmeliği ile bu yönetmelik hükümlerine göre çıkarılan yetkilendirme yönetmelikleri uyarınca yürütülmektedir.

Bugün ülkemizde egemen olan sermaye birikim politikaları, sanayide gerçekleşen dönüşüm, fason üretimin artması, 2B ile kamu arazileri ve kentsel dönüşüm süreçleri, bütün ülkenin imara açılması gibi rant yönelimli politikalar, mühendislik, mimarlık, şehir plancılığı hizmetlerini doğrudan olumsuz olarak etkilemektedir. Toplumsal yaşamın bütün alanlarına yayılan mühendislik, mimarlık, şehir plancılığı hizmetleri, kamu idari yapısı, kamusal hizmet ve SMM hizmetleri alanındaki serbest kamusal hizmet, yeni liberal dönüşümün yansıdığı başlıca alanlar arasındadır. Bu hizmetlere dair meslek odaları eliyle yürütülen mesleki denetim ile sanayi ve toplumsal yaşamın birçok alanında üstlendiğimiz multidisipliner sorumluluklar geriletilmiştir. Mühendislik, sosyoekonomik yapı ve kamu idari yapısındaki yeni liberal dönüşüme paralel bir değişim/dönüşüm sürecine tabi tutulmuştur. Gerek bu nedenle, gerekse ülkemizdeki bilim, teknoloji, mühendislik ve sanayi politikalarının yanlışlığından dolayı mühendislik uygulamaları hep ciddi bir tehdit altındadır.

Odaların Anayasa'da tanımlı bulunan kamu kurumu niteliğindeki özerk mesleki yerinden yönetim kuruluşu olma özellikleri, üyeleriyle ilişkileri, mesleki denetim ve periyodik kontroller, üyelerin teknik ve etik kurallar çerçevesinde odalara karşı sorumluluğu ve Odaların mali, idari iç işleyişleri gibi hususlar, kısaca tüm mevzuatımız saldırı altındadır.

AKP iktidarı, bu kapsamda dört yıl önce bir gece yarısı operasyonu, yabancı mühendisleri ayrıcalıklı bir konuma getirmiş, ülkemiz mühendislerini ise kendi ülkelerinde mülteci konumuna sokmuştur. Üç yıl önce kanun hükmünde karar-namelerle TMMOB'yi otoriter bir tarzda vesayet altına alma yönünde adımlar atmıştır. Bütün ülkeyi rant eksenli bir şekilde imara açma politikaları doğrultusunda yeni yasa ve yönetmelik değişiklikleri yapmıştır. 2013 Temmuz ayında yine bir "torba yasa" içinde, TMMOB ve bağlı Odalarını hukuk dışı bir şekilde sınırlamaya yönelik bir yasa değişikliği daha yapmıştır. Tam iki yıl önce TMMOB Yasası'nı değiştirme girişimi ise TMMOB ve Odalarımızın yürüttüğü kampanya üzerine bizzat Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından ertelenmek zorunda kalınmış, TMMOB Başkanının beş gün önce TMMOB Örgütülüğüne yönelik yayımladığı yazısında görüldüğü üzere tekrar gündeme gelmiştir. "3194 Sayılı İmar Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı"; imar, yapı denetimi, kamu kurum ve kuruluşlarının ürettikleri mal ve hizmet tarifeleri, iskan, kültür ve tabiat varlıkları, çevre, tapu, tapu ve kadaströ genel müdürlüğü, kat mülkiyeti, iller bankası, belediye gelirleri yasaları ve TMMOB Yasası'nda yapılması öngörülen değişikliklerle doludur.

TMMOB 60 yıllık tarihinde üyesinden aldığı güçle kamusal-toplumsal yarar ilkesinden asla taviz vermemiş, bu temel ilkenin taşıyıcısı olmuştur.

Kurultay gündemimize de kısa bir giriş yapmak istiyoruz.

2 Ağustos 2013 tarihinde Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 6495 sayılı "Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun" ile 3194 sayılı İmar Yasası'nın 8. maddesinin birinci

fıkrasının (b) bendinin dördüncü cümlesi ile ikinci fıkrasının üçüncü cümlesi aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiş ve bildiğiniz üzere şu bent eklenmişti:

"1) Harita, plan, etüt ve projeler; idare ve ilgili kanunlarında açıkça belirtilen yetkili kuruluşlar dışında meslek odaları dahil başka bir kurum veya kuruluşun vize veya onayına tabi tutulamaz, tutulması istenemez. Vize veya onay yaptırılmaması ve benzeri nedenlerle müellifler veya bunlara ait kuruluşların büro tescilleri iptal edilemez veya yenilenmesi hiçbir şekilde geciktirilemez. Müelliflerden bu hükmü ortadan kaldıracak şekilde taahhütname talep edilemez."

Bu konu kamuoyunda TMMOB ve bağlı Odaların yetkilerine müdahale olarak yorumlanmış ve tarafımızdan da bu yönde açıklamalar yapılmıştır. Ancak var olan yasal ve fiili durumu Odamız ve SMM üyelerimizin lehine serinkanlı bir değerlendirmeye tabi tutma gereksinimi de bulunmaktadır.

Bildiği üzere harita, plan, etüt ve projeler, ilgili meslek mensuplarıncı hazırlanmakta, ilgili idarelere onaylatılmakta ve buna göre yapıların ruhsatlandırılması, ilgili idareler tarafından gerçekleştirilmektedir. İmar Yasası'nın uygulanmasına yönelik ilgili idareler; belediyeler, valilikler ile Çevre ve Şehircilik Bakanlığı olarak tanımlanmıştır. Bu idareler dışında herhangi bir kurum ve kuruluşun, İmar Yasası çerçevesinde onay, vize gibi işlemler dahil olmak üzere yapılaşma süreciyle ilgili görevi bulunmamaktadır. Eskiden olduğu gibi bugün de meslek odalarının İmar Yasası çerçevesinde bir görevleri yoktur.

Bu nedenle İmar Yasası'na eklenen "harita, plan, etüt ve projeler; idare ve ilgili kanunlarında açıkça belirtilen yetkili kuruluşlar dışında meslek odaları dahil başka bir kurum veya kuruluşun vize veya onayına tabi tutulamaz, tutulması istenemez" hükmü, Meslek Odaları açısından bir anlam ifade etmemektedir. Meslek Odalarının bu yönde bir görevi olmadığı gibi Odalar tarafından İmar Yasası kapsamında bir onay ve vize işlemi de yapılmamaktadır.

Önceki yıllarda TMMOB'ye bağlı Odalar tarafından, projelerin meslek odalarının mesleki denetiminden geçip geçme-

diğinin ruhsat aşamasında aranmasına yönelik bazı belediyelerle yapılan protokoller Danıştay tarafından iptal edilmiştir. Danıştay kararlarında, Odaların yapmış olduğu mesleki denetimin ruhsat için bir koşul olamayacağına hükmedilmiştir. Uygulamada da ruhsat için mesleki denetimin aranılırlığı söz konusu değildir. Bu nedenle, İmar Yasası çerçevesindeki iş ve işlemler açısından, Odaların mesleki denetimiyle ilgili yeni bir düzenleme getirilmiş değildir, hatta yapılan düzenlemenin mevcut uygulamayla örtüştüğü de söylenebilir.

Odaların yaptığı mesleki denetim uygulaması, 6235 sayılı TMMOB Yasası'na dayanılarak yürürlüğe konulmuş yönetmelikler çerçevesinde gerçekleştirilmektedir. 6235 sayılı Yasa ve Oda yönetmeliklerinin, İmar Yasası'yla belirlenmiş kamusal yetki, görev ve sorumluluklarla herhangi bir ilgisi bulunmamaktadır.

Odamız, mühendis yetki ve sorumluluklarını geliştirme, mühendislik hizmetlerini denetlenebilir ve güvenilir kılama; toplumun can ve mal güvenliğini sağlama ve uluslararası standartlar doğrultusunda kurumsallaşma yolunda çalışmalarına devam edecektir.

TMMOB'nin yapmış olduğu düzenlemelerden rahatsız olan kesimler mutlak olacaktır. Nitekim hatırlarsanız, TMMOB asgari ücret uygulamaları Rekabet Kurumu'na şikayet edilmiş; Rekabet Kurumu'nun Odaların asgari ücret düzenleyemeyeceği noktasındaki kararı yoğun hukuk mücadelemiz sonucu Danıştay tarafından iptal edilmiştir. Bugün Odamızın geldiği noktada, Rekabet Kurumu kararına rağmen "kurum kararları Oda Yönetmeliklerinin üzerinde değildir" diye direnen ve yönetmelikleri uygulama noktasında ısrarcı olan tavrımızın büyük katkısı bulunmaktadır.

Odamız ve tek tek her birimiz, cumhuriyet, emek, demokrasi, laiklik düşmanı diktatörlük yönelimine karşı; toplumsal muhalefetin parçalılığına son verecek olan birlikte örgütlenme ve direnme çabalarına destek vermeliyiz. Eşitlikçi, özgürlükçü, demokratik; eşit yurttaşlık haklarını, barışı ve halkların kardeşliğini; planlama-sanayileşme-kalkınmayı, kamu işletmeciliğini ve kamusal denetimi esas alan bir Türkiye mücadelesinin başarısı ancak böylece mümkün olacaktır. ■